ప్రేముడి

- మంథా భానుమతి

(గత సంచిక తరువాయి)

"**వెంకటలక్ష్మీ!** నువ్వేనా? ఎంత మారి పోయావు? సాంబయ్య, కృష్ణవేణీ.. అందరూ బాగున్నారా? ఇన్నేళ్ళ తర్వాత గుర్తుకొచ్చానా?" డాక్టర్ సులోచన ఎదురుగా కూర్చున్న వెంకమ్మని చూసి పలుకరించింది ఆప్యాయంగా.

ముందురోజు గంజి పెట్టి సాగదీసి ఆరేసి, మడతల పైన బరువైన దిండు పెట్టిన చీర.. తెలుపు మీద ఆకుపచ్చ చుక్కలున్నది తీరుగా కట్టుకుని, తెల్లని జాకెట్టుతో హుందాగా ఉంది వెంకమ్మ. డాక్టరమ్మని కలవడానికి వచ్చేటప్పుడు, లోపల్లోపల ఎట్లా ఉన్నా పైకి చక్కగా కనిపించాలని తెలుసు వెంకమ్మకి. పరిస్థితులని పట్టి, చుట్టూ ఉన్న వాతావరణాన్ని బట్టి మారిపోగలదు.

ఇన్నేళ్ళ తరువాత కూడా తనని జ్ఞాపకం పెట్టుకున్న డాక్టరమ్మ పెద్ద మనసుకి మనసారా నమస్కరించింది. ఎప్పటి సంగతి? ఉప్పెన రాక ముందు తను కుట్టు నేర్చుకుంటున్నప్పటి పరిచయం. ఇంకా ఆ కాళరాత్రి కళ్ళ ముందు నిలిచినట్లే ఉంది.

రెండునెలలు, తననీ సాంబడినీ హాస్టల్లో పెట్టి, నారాయడు కుట్టు నేర్పిస్తున్నప్పుడు.. ఒక నెల గడిచిందేమో! రాత్రి ఉన్నట్లుండి సాంబడు మెలికలు తిరిగి పోవడం మొదలు పెట్టాడు. అంక పొంకాల మీద జ్వరం వచ్చేసింది. వెంటనే విజయ మేడమ్ కి కబురు చేశారు హాస్టల్ వాళ్ళు.. అప్పుడు డాక్టర్ సులోచన గారి ఆసుపత్రికే తీసుకెళ్ళి, రెండు రోజులుంచి నయం చేసి తీసుకొచ్చారు.

సులోచనమ్మ డాక్టరు కప్పుడు ముప్పై ఏళ్ళుంటయ్యేమో! ఎంత శాంతం.. ఏదో క్లబ్ మెంబరంట. వాళ్ళు లేని వాళ్ళకి, అవసరంలో ఆదుకుంటారుట. ఊళ్ళు ఊళ్ళే బాగు చేత్తారని విజయ మేడమ్ చెప్పింది. తమ కుట్టు సెంటర్ కూడా వాళ్ళే మొదలెట్టారని, ఎన్నో గ్రామాల్లో ఉపాధి కల్పించారనీ చెప్పింది. సులోచన డాక్టర్ కి వెంకటలక్ష్మి అంటే ఎందుకో చాలా అభిమానం కలిగింది.చాలా తెలివైనదని గ్రహించింది.

ఎన్నో విషయాలు చెప్పింది. సాంబడి తరువాత మళ్ళీ పిల్లని కనకుండా జాగ్రత్త పడినందుకు మెచ్చుకుంది. 'నీ అంత తెలివి అందరికీ ఉంటే దేశం ఎప్పుడో బాగు పడేది వెంకటలక్ష్మీ' అనేది. కుటుంబాన్ని పోగొట్టుకున్నాక, వెంకటలక్ష్మి తిరిగి నిలబడ్డానికి ఎంతో సాయం చేసింది. ముఖ్యంగా కౌన్సిలింగ్.. వెంకమ్మకి వేదాంత పరమైన ఆలోచనలు కలగడానికి, నిలవడానికి సులోచనమ్మే కారణం. ఇప్పుడు ఆ అమ్మనే సాయం అడగాలని నిశ్చయించుకుంది.

"డాక్టరమ్మా! మీరేం మారలేదు. పదిహేనేళ్ళ కితం ఎట్టున్నారో అట్టనే ఉన్నారు. మళ్ళీ ఆ రోజులు గుర్తుకొస్తన్నయ్యమ్మా. మీ వల్లనే కద మళ్ళీ మనిషి నయ్యా! ఇన్ని రోజులు, మా సమస్యలతో మీకు ఎందుకు తలనొప్పి కలిగించాలని ఊరుకున్నా. పైగా రోజులు ఎట్టాగో అట్టా బాగనే గడిచిపోయాయి. ఇంక ఇప్పుడు మళ్ళీ మీ దగ్గరికి రాక తప్ప లేదు." వెంకమ్మ కొద్దిగా తల దించుకుని అంది.

"నా సంగతి ఎట్లా ఉన్నా, నువ్వు మాత్రం వయసుకు మించి కనిపిస్తున్నావు. మీ పాలెంలో నీటి సమస్య అట్లాగే ఉందా? నీ ఆరోగ్యం బాగుందా? రొయ్యల టాంకులు కట్టి బాగా వ్యాపారం చేస్తున్నారట కదా? పేపర్లో చూస్తుంటాను." సులోచన కళ్ళల్లో అంతులేని

ప్రేమ, కరుణ.

"మీరు చెప్పేవారు కదమ్మా! పనికి సరిపోయే ఆహారాన్ని తీసుకోవాలని. పనెక్కువై, తిండి తక్కువైతే ఎట్టుంటాదమ్మా? మా పాలెంలో అందరి పనీ అట్టాగే ఉంది డాక్టరమ్మా! పిల్లలకి కడుపు నిండా పెట్టే సరికే మా పనైపోతాంది. మా వంటోళ్ళు సర్దు కోవటమే."

"అదేంటి వెంకటలక్ష్మీ! అంత కరువొచ్చిందా మీ ఊర్లో.. చుట్టూ నీళ్ళుండగా?" కళ్ళలో నీళ్ళు తిరుగుతుండగా ఆశ్చర్యంగా అడిగింది సులోచన.

"మీరీ మధ్య పేపరు చదవట్లేదామ్మా? నా సంగతి వేరనుకోండి.. ఆడపనీ మగ పనీ చేసుకునే సరికి కీళ్ళన్నీ అరిగి పోయాయి. సంవత్సరం పై నుంచీ మా పాలెంలో అందరి పరిస్థితీ అధ్వాన్నంగా తయారయింది. చేపల చెరువులన్నీ పోయాయి. ఏదో జబ్బుట.. రొయ్యలు, చేపలు అన్నీ ఒక్కసారిగా చచ్చి పోయాయి. ఇంక ఆ చెరువులు పనికి రావన్నారు. ఏవో వ్యాపారాలు చేసే వాళ్ళు తప్ప, మిగిలిన వాళ్ళంతా చేపలు పట్టటం మీదనే ఆధారం. నేలంతా ఉప్పు దిబ్బైపోయింది. ఏదీ పండదు, ఎడారి మొక్కలు తప్ప."

సులోచన, వెంకటలక్ష్మి చెప్తున్నది వింటూనే బెల్లు కొట్టింది.

"ఇంకా ఎంత మందున్నారు?" బైట నిలుచున్న ఆయా లోపలికి రాగానే అడిగింది.

"నలుగురమ్మా!"

"వెంకటలక్ష్మి మనం తీరిగ్గా మాట్లాడుకోవాలి. పేషంట్లందరినీ పంపేసి కూర్చుందాం. ఆయమ్మా! ఈ అమ్మని ఇంటికి తీసుకెళ్ళి, వంటామెని తింటానికేమైనా పెట్టమను. ఎప్పుడు తిందో ఏమో!"

"నేను ఈ మధ్యన చాలా బిజీగా ఉండి పేపర్ ఫాలో అవటం లేదు. పేషంట్స్ ఎక్కువైపోయారు. అందుకే వేరే కార్యక్రమాలు.. రోటరీ క్లబ్ వంటి చోట్లకి కూడా వెళ్ళట్లేదు. ఆశతో నా దగ్గరికి వచ్చే రోగులని చూడడం నా మొదటి బాధ్యత అనుకున్నాను. చెప్పు వెంకటలక్ష్మీ! ఏమయింది? అన్నట్లు ఏమైనా తిన్నావా?" డాక్టర్ సులోచన ఇంట్లోకి వస్తూనే ఫాన్ వేసుకుని, కాళ్ళు టీపాయ్ మీద పెట్టి సోఫాలో వెనక్కి వాలి కూర్చుని అడిగింది.

"అమ్మా! మీరు ముందు అన్నం తినండి. మనం తర్వాత మాట్లాడుకుందాం. నాకు వేడి వేడి ఉప్మా చేసి పెట్టింది వంటమ్మాయి." వెంకటలక్ష్మి, టీపాయ్ దగ్గర నేల మీద కుర్చుని, డాక్టరమ్మ కాళ్ళు వత్తుతూ అంది.

"అయ్యో.. అదేంటి వెంకటలక్ష్మీ తప్పు. నువ్వు ఆ పని చెయ్యద్దు."

"డాక్టరమ్మా! మీరు నాకంటే పెద్దవారు. పొద్దుట్నుంచీ ఎట్టా తిరుగుతారో, కాళ్ళ మీద ఎంత సేపు నిలబడ్తారో నాకు తెలుసు. నన్ను వత్తనియ్యండమ్మా! ఆ దుర్గమ్మతల్లి కాళ్ళు పట్టినట్టనిపిస్తాది నాకు."

వెంకటలక్ష్మి కాళ్ళు నెమ్మదిగా వత్తుతుంటే.. అట్లా నిద్రలోకి జారుకుంది సులోచన. పావుగంట అయ్యాక ఉలిక్కిపడి లేచింది. అప్పటికి రెండయింది టైము.

డైనింగ్ టేబుల్ మీద కూర్చుని, గ్లాసు లో నీళ్ళు వంపుకుంది. వంటమ్మాయి, అన్నీ బల్ల మీద సర్దేసి వెళ్ళి పోయినట్లుంది.. ఎవరూ లేరు.

"అమ్మా! ఇంట్లో ఎవరూ లేరా?" వెంకమ్మ చేతులు కడుక్కునొచ్చి, వడ్డిస్తూ అడిగింది.

"పిల్లలు పై చదువులకి అమెరికా వెళ్ళారు. డాక్టర్ గారు కాన్ఫరెన్స్ కి డిల్లీ వెళ్ళారు. ఎల్లుండి కానీ రారు." సులోచన రొట్టెముక్క పప్పులో నంచుకుని తింటూ జవాబిచ్చింది.

వెంకటలక్ష్మికి డాక్టరమ్మ భోజనం చూస్తే ఆశ్చర్యం వేసింది. రెండు పల్చటి రొట్టెలు, ఆకుకూర పప్పు, వంకాయ చిక్కుడు కాయ కూర, కారట్ పచ్చడి ముక్కలు., అంతే. పెరుగు ఒక కప్పులో పెట్టుకుని చెంచాతో తినేసింది. తాము అంతకంటే ఎక్కువే తింటారు. మరి సరిపోనట్లు అనిపిస్తుంది. ఎందుకో..

"మీరు ఎక్కువ బరువులు అవీ ఎత్తడం, శ్రమ పడ్డం అవీ ఉంటాయి. అందుకే సరిపోదు. మేము ఎన్ని గంటలు పని చేసినా శారీరిక శ్రమ అంత ఉండదు. అందుకే తక్కువ తినాలి." వెంకమ్మ మనసులో మాట కనిపెట్టినట్లు చెప్పింది డాక్టరమ్మ.

"చేపలు పట్టడం, అవి తీసుకెళ్ళి టౌన్లో అమ్మటం.. బాగానే నడుస్తోందమ్మా ఈ మధ్యన వరకూ. సాంబడిని టౌనుకి పంపి ఇంటర్ చదివించాను. కృష్ణవేణి మాత్రం టెన్త్ తో ఆపేసింది. నావలో వెళ్తున్నపుడు, రోడ్ల మీదా అబ్బాయిల ఆగడాలు ఎక్కువై పోయాయని. అదీ కిందటేడే.. మా అన్న కొడుకు రాజా, చేపలు పట్టడంలో పెద్ద మొనగాడయ్యాడు. రోజుకి రెండు మూడొందలు సంపాయించే వోడు. మా అన్న, వలలు కొని అమ్మే వ్యాపారం చేసేవోడు. బాగా గడిచి పోయేది. మంచి నీళ్ళ పరిస్థితి మాత్రం అంతే.. కిలో మీటరు పైగా నడిచి తెచ్చు కోవలసిందే! నేను కూడా చేపలు పట్టే సంపాయిస్తాను." ఉపోద్ఘాతంగా మొదలెట్టింది వెంకమ్మ.

సులోచన, సోఫాలో అడ్డంగా పడుక్కుంది. పక్కనే కింద కూర్చుంది వెంకమ్మ.

"మరి ఇప్పుడెందుకు సంపాదించం లేదు, మీ అన్నా, అన్న కొడుకు?" ఏదో గుర్తుకొచ్చి ఉన్నట్లుండి లేచి కూర్చుంది సులోచన.

"అవునమ్మా! సంపాదించే వోరు.."

"మొన్నా మధ్యన పడవ మునిగి పోయింది.. మీ ఊరేనా? టి.వి లో చాలా రోజులు చూపించారని డాక్టర్ గారు చెప్పారు.. అయ్యో! ఎంత పని జరిగింది.. ఎవరైనా అది దారుణమే. కానీ మనకి తెలిసిన వాళ్ళనే సరికి షాక్ ఎక్కువగా ఉంటుంది. నిజమేనా.. మీ వాళ్ళున్నారా అందులో?" అబద్ధమని వెంకటలక్ష్మి చెప్తే బాగుండుననుకుంటూ అడిగింది.

"మా అన్న, వదిన, అన్న కొడుకు ఉన్నారమ్మా అందులో. ముగ్గురూ కనిపించకుండా పోయారు. కృష్ణవేణి మాత్రం బతికి పోయింది, అందులో వెళ్ల లేదు కనుక. ఇప్పుడు అందుకనే మీ దగ్గరికి వచ్చానమ్మా! ఏదైనా సలహా ఇస్తారేమో అని. కృష్ణవేణి మనుషుల్లో పడ్డానికి రెణ్ణెలలు పట్టింది. నేను మాత్రం అప్పుడు మీరు చెప్పిన మాటలు గుర్తు పెట్టుకుని, రోజూ బోధిస్తూ ఉండే దాన్ని. మీరు ఇచ్చిన భగవద్గీత రోజూ చదువుతూ ఉంటాను ఇప్పటికీ. ఊర్లో స్కూలు లైబ్రరీకి వచ్చిన వార్తా పత్రికలు కూడా చదువుతుంటాను. అట్టాగే ఎన్ని ఇబ్బందులొచ్చినా సర్దుకు పోవడం నేర్చుకున్నాను." మంద్రం గా వెంకటలక్ష్మి చెప్తుంటే కళ్ళలో నీళ్ళు కారి పోతున్నాయి సులోచనకి.

"అమ్మా! మీరు ఎన్నో చూస్తుంటారు కద.. దీనికి ఇట్టా కదిలి పోతే ఎట్టమ్మా?"

"అది వేరు వెంకటలక్ష్మీ! అంతమంది ఒకే కుటుంబం వాళ్ళు, అదీ రెండు సార్లు జరిగితే తట్టుకున్నావంటే.. నిజంగా నువ్వు మునుల సంతతికి చెందిన దానివయ్యుంటావు." మెచ్చుకున్నట్లు చూసింది సులోచన.

"అంత పెద్దోళ్ళతో పోలికేంటి డాక్టరమ్మా! నేను చాలా సామాన్యురాలిని. కన్నకొడుకుని, మేనకోడల్నీ ఎట్టా కాపాడు కోవాలా అని కొట్టుకు పోతున్న దాన్ని. ఆ అగాధం దాట్టానికి సహాయం చేస్తారేమో అడుగు దామని వచ్చిందాన్ని.. నన్ను అంత ఎత్తెయ్యకండమ్మా! మీకు దణ్ణం పెడతాను." వెంకటలక్ష్మి సోఫా చెక్కకి తల ఆన్చి కళ్ళు ముసుకుంది. కంట్లోంచి రెండు చుక్కలు రాలాయి.

నిజమే! ఈ లంకల్లో ఉన్న పల్లె ప్రజల జీవితాలు దినదిన గండాలే. బ్రతికున్నవాళ్ళ ఊపిరి నిలుపుకోవడానికే ఎక్కడి లేని శక్తీ చాలదు. ఇంక పోయిన వాళ్ళ గురించి ఏం బాధ పడతారు? పడ్డానికి సమయం ఎక్కడుందీ! పోనీ అక్కడి నుంచి వేరే ఊరికి వలస వెళ్తే బాగానే ఉంటుందేమో.. కానీ నీళ్ళ లోంచి బైట పడ్డ చేపల్లా కొట్టుకుంటారు. అయినా ఇళ్ళు, వాకిళ్ళు.. కొద్దో గొప్పో భూములు వదిలి ఎక్కడికెళ్ళగలరు? ఏ విధంగా బ్రతగ్గలరు?

భూమి దున్నుకోడం, చేపలు పట్టడం తప్ప ఇంకే విద్య రాని వాళ్ళు అందరూ!

"మరి ఇప్పుడేం చేద్దామని వెంకటలక్ష్మీ?"

"మా పిల్లల్నే ఎక్కడికైనా పంపేద్దాం అని చూస్తా ఉంటే.. పక్కింటి పిల్లలమ్మా.. చంటి పిల్లలు. వాళ్ళు, పడవ మునిగినప్పుడు ఎవరో ఒడ్డుకు చేరిస్తే వచ్చి పడ్డారు.వాళ్ళమ్మా నాన్నా.. కొట్టుకు పోయారు. ఇప్పుడు వాళ్ళని మా కృష్ణవేణి వదలటానికి ఒప్పుకోవట్లేదు. సాంబడికీ, కృష్ణవేణికీ పెళ్ళి చేసి, ఆ పిల్లల్ని నా దగ్గర పెట్టుకుందామనుకుంటన్నా. ఇద్దరు పిల్లల్ని పెంచడం చాలా కష్టమైన పనే.. కానీ, వాళ్ళని చూసే కృష్ణవేణి తేరుకుంది.. మనుషుల్లో త్వరగా పడింది. మీ సలహా కావాలమ్మా!"

"అంటే నేనేం చెయ్యాలని?" ఆలోచిస్తూ అంది సులోచన.

"సాంబయ్య ఇంటర్ పాసయాడు. వాడిని ఇక్కడే ఏదైనా పనిలో పెట్టి, కృష్ణవేణికి మీ దగ్గర.. హాస్పిటల్ లో ఆయాగానో ఏదో ఇప్పిస్తారేమోనని అడగడానికొచ్చానమ్మా! మీరు ఏదైనా అవసరం పడితే కలవమని అప్పుడన్నారు కదాని.." నట్టుతూ అంది వెంకమ్మ.

ఎవరినైనా సహాయం అడగడం ఎంత కష్టమో! అందులో స్వయంగా తన కాళ్ళ మీద నిలబడి, సంసారం లాక్కొచ్చిన వెంకమ్మ లాంటి వాళ్ళకి మరీ బాధగా ఉంటుంది. కానీ.. పిల్లల క్షేమం కోసం తప్ప లేదు.

"మరి ఆ చిన్న పిల్లల్నేం చేస్తావు? వాళ్ళని చూసుకోగలవా?"

"కష్టమే అనుకోండమ్మా! కానీ తప్పదు. అక్కడే స్కూల్లో చేర్పిస్తాను."

"సరే. చూద్దాం. నిన్ను కాంటాక్ట్ చెయ్యడానికెట్లా?"

"మా షావుకారు గారికి ఫోన్ ఉందమ్మా! ఇదిగో నంబర్. వాళ్ళు నాకు కబురంద జేస్తారు. నేను వెంటనే బయల్దేరి వస్తాను." వెంకమ్మ షావుకారు పేరు, ఫోన్ నంబరు ఉన్న కాగితం ఇచ్చింది. పైన వెంకటలక్ష్మి, నూలపాలెం అని కూడా రాసింది.

సులోచనకి ముచ్చటేసింది. ఇంత తెలివి తేటలున్న మనిషి, ఏ టౌన్ లోనో సిటీ లోనో ఉంటే ఎట్లా ఉండేదో!

"అయితే.. సాంబడివి, కృష్ణవేణివి వివరాలు కూడా రాసియ్యి. ఇంగ్లీష్ లో బయోడాటా అంటారు.. అదీ."

"సరిగ్గా ఉందో లేదో కానీ అది కూడాతెచ్చేనమ్మా! సాంబడిని, మా స్కూలు మాష్టరు దగ్గరికి తీసుకెళ్ళి రాయించుకొచ్చానమ్మా! ఇవిగో ఇద్దరి కాగితాలు. ఈ టౌన్ లోనే ఏదైనా ఉద్యోగం దొరికితే, పెళ్ళి చేసేసి పంపిద్దామనుకుంటున్నా డాక్టరమ్మా! అప్పుడు నా బాధ్యత తీరినట్లుంటుంది."

వెంకమ్మ లేచి నిలబడింది. మరీ ఎక్కువ సేపు డాక్టరమ్మని ఇబ్బంది పెట్ట కూడదు కదా!

"పెళ్ళి సంగతి చూద్దాం. ముందు పని దొరకనీ. అందులో అన్నం పప్పు ఉన్నట్లున్నాయి. తినెళ్ళు. దారిఖర్చులకి ఇవిగో.." సులోచన బాగ్ లోంచి డబ్బు తీసి ఇవ్వబోయింది.

"అయ్యయ్యో! డబ్బులొద్దు తల్లీ! భోజనం అట్టాగే చేసి వెళ్తాను." వెంకమ్మకి సులోచన వంటి వాళ్ళతో మాట్లాడుతుంటే భాష యాస లేకుండా వస్తుంది. కుట్టు ట్రైనింగ్ అయిన రెండునెలల్లోనూ చాలా నేర్చుకుంది. పెద్ద వాళ్ళతో అణకువగా మాట్లాడ్డం, వాళ్ళ మనసు గ్రహించి మసలుకోవడం.

వెంకమ తేలిక పడ్డ మనసుతో పాలెం బయలెదేరింది. డాక్టరమ్మ తప్పకుండా సాయం చేస్తుందన్న నమ్మకం కలిగింది.

"ఏందమ్మా నువ్వనేది. నిన్నొక్కదాన్నీ ఇక్కడొదిలేసి, మేం టౌనుకెళ్ళాలా? మతుండే మాట్టాడతన్నావా? పైగా నేనూ, కిష్టవేణీ..

ఊరుకోమ్మా. కలో గంజో కలిసే తాగుదాం. రోజులెప్పుడూ ఇట్టనే ఉండి పోతయ్యా? మళ్ళీ వరి సాగు చేసే రోజులొస్తయ్యేమో!" సాంబడికీ, వెంకమ్మకీ అరగంట నుంచీ వివాదం జరుగుతోంది.

అంతకు ముందే సులోచన దగ్గర్నుంచి ఫోన్ వచ్చింది. సాంబడినీ, కృష్ణవేణినీ తీసుకుని టౌనుకి రమ్మని. దానిమీద గొడవ చేస్తున్నాడు సాంబడు. కృష్ణవేణి, పిల్లల్ని దగ్గరగా కూర్చో పెట్టుకుని, వాళ్ళ తలలు దువ్వుతూ వింటోంది.

"నువ్వే కదా.. నీ వివరాలన్నీ ఇచ్చావు. మరి ఇప్పుడిట్టా అంటావేందిరా సాంబా! నేను ఒక్కదాన్నీ ఎందుకయింది? ఈ ఊర్లో నాకు తెలీని వాళ్ళున్నారా? సరస్వతి ఆంటీ వాళ్ళు పక్కనే ఉంటారు, పిలుస్తే పలికేట్లు. ఇంకేం భయం చెప్పు."

"అప్పుడేదో నువ్వడిగావు కదా కాదంటం ఎందుకులే అని ఇచ్చా. మరి పిల్లల్నేం చేస్తావు? నువ్వొక్కదానివీ చూసుకోగలవా? అయ్యన్నీ కుదిరే పన్లు గావులే. ఊరుకో.. నే చేపలు పట్టటానికెల్తన్నా. ఇంటి సంగతి చూసుకో!" సాంబడు, చెప్పులేసుకుని బయటికెళ్ళబోయాడు.

"ఆగరా సాంబా! పిల్లలు.. మీ భవిష్యత్తుకి అడ్డం రాకూడదురా. మీరు చక్కగా ఉంటే ఆళ్ళు కూడా పైకొస్తారు." ఆ మాటలకి కృష్ణవేణి చివ్వున తలెత్తి చూసింది.

"అత్త చెప్పేది నిజమే సాంబా! మనం కొత్త బ్రతుకు తెరువు చూసుకోవటమే నయం. ఎంతో కొంత సంపాదించుకుని, ఇల్లు అదీ చూసుకున్నాక అత్తని, పిల్లల్ని కూడా తీసుకెళ్ళి పోదాం."

ఇంక సాంబడు ఏం మాట్లాడ లేక పోయాడు.

"పిల్లల్ని కూడ తీసుకెళ్దాం. డాక్టరమ్మ ఆళ్ళని కూడ చూస్తాది."

"అది కాదేమ్మా! కొత్త చోటు, కొత్త మనుషులు.. ఎట్టా ఉంటాదో! ఆ పన్లు మనం చెయ్యగలవో లేదో. ఏం కనుక్కోకుండా మూటా ముల్లే సర్దేసుకుని ఎల్లాలంటే.. భయంగా ఉండదా?"

"ఇదంటే మన సొంతూరు. అంగుళం అంగుళం మనకి తెలిసిందే. బానే ఉంది. కానీ బతికుండాలిగా. అస్సలు ముందు ఎట్టుందో చూడకుండా సవాలక్ష అనుమానాలూ, నువ్వూ! సంగతి ఏందో చూడాలి కదా! నచ్చక పోతే అట్టనే వచ్చేయచ్చు. ఇయ్యాల మనం యెల్తన్నామంతే!" వెంకమ్మ ఆదేశించినట్లు చెప్పింది.

కృష్ణవేణి గబగబా లేచి, పిల్లలకి స్నానాలు చేయించి తయారు చేసింది.

"అక్కా! మనం ఎక్కడి కెల్తన్నాం? అక్కడ అమ్మా వాల్లుంటరా?" నాగరాజు ఉత్సాహంగా అడిగాడు. గళ్ళ నిక్కరు, నీలం బుష్షర్టు.. వాళ్ళింటికెళ్ళి, పెట్టి లోంచి తీసి వేసింది కృష్ణవేణి. కళ్ళు పెద్దవి చేసి, సంభ్రమంగా అడుగుతుంటే ముద్దొచ్చేశాడు.

"లేదురా కన్నయ్యా! చెప్పా కదా.. చాలా రోజులయ్యాక, మనవే వాళ్ళ దగ్గరకెల్తామని. అంతలో మనం బాగా చదువుకుని, పెద్దోళ్ళయి, పెద్ద ఉద్యోగం చెయ్యాల. అందుకన్నమాట మనం యెల్లేది." బుగ్గమీద ముద్దెట్టి అంది.

వాడి అమాయకపు మొహంలో నవ్వు విరిసింది. కొద్దిగా సిగ్గు పడుతూ చూశాడు.. ఎఱబడిన బుగ్గలతో.

"నేను కూడా.." నాంచారి కృష్ణవేణి కొంగు పట్టుకుంది. రెండు నెలల్లో చాలా మాటలొచ్చేశాయి దానికి.

"అట్టగే పిల్లా నువ్వు కూడా! ఒక్క నిముషం కూర్చోడేం.. నేను కూడా గబగబా తయ్యారయ్యి వచ్చేత్తా."

నావ ఎక్కేటప్పుడు.. ముదుకీ వెనక్కీ వెళ్తూ కొంచెం భయపడ్డాడు నాగరాజు. సాంబడు ఎత్తుకుని తీసుకెళ్ళాడు. కృష్ణవేణి, నాంచారిని ఎత్తుకుంది.

పడవ ఎక్కాక, భయం పోయి కళ్ళు తెరిచి నీళ్ళలోకి దీక్షగా చూస్తున్నాడు నాగరాజు.

"ఏందిరా అట్ట చూస్తన్నా?" వెంకటలక్ష్మి అడిగింది.

"అమ్మ, నాయన కనిపిస్తారేమో అని చూస్తన్నా అత్తా!"

ఆ రోజు ఆదివారం. డాక్టర్ సులోచనకి డ్యూటీ లేదు. ఎమర్జెన్సీకి తప్ప పిలవద్దని జూనియర్ డాక్టర్లకి చెప్పేసింది. వరండాలో తీరిగ్గా పేము కుర్చీలో కూర్చుని నవల చదువు కుంటోంది. స్థంభానికి అలుకున్న సన్నజాజి పరిమళం వరండా మొత్తం ఆక్రమించింది.

వెళ్తూ వెళ్తూ పళ్ళు కొనుక్కెళ్ళారు వెంకమ్మ బృందం.

"రండి రండి వెంకటలక్ష్మీ! ఇవన్నీ ఎందుకు చెప్పు. మరీ చాదస్తం కాకపోతే. అందరూ పైన కుర్చోండి. మొహమాట పడద్దు."

కృష్ణవేణీ, సాంబయ్య డాక్టర్ గారి కాళ్ళకి నమస్కరించి కూర్చున్నారు. వాళ్ళని చూసి పిల్లలు కూడా.. సులోచనకి నవ్వొచ్చింది వాళ్ళని చూస్తుంటే. వెంకమ్మ మాత్రం ససేమిరా అంటూ కిందే కూర్చుంది, గోడకానుకుని.

"ఇటు రండి బాబూ! నీ పేరేంటి?" తడుముకోకుండా చెప్పాడు నాగరాజు.. పెద్ద పెద్ద కళ్ళతో చుట్టూ చూస్తూ. వాడు పుట్టాక, ఇదే మొదటి సారి అటువంటి ఇల్లు చూడటం.

"నా పేరు నాతారి.." నాంచారి కొంచెం దూరంగా నిల్చుని చెప్పింది.

"అట్లానా! మంచి పేర్లు. మరి స్కూలు కెళ్తారా?" కాసేపు వాళ్ళతో చిన్నపిల్లై మాట్లాడి, పని కుఱాడిని పిలిచి, తోటలోకి తీసుకెళ్ళి ఆడించమంది.

కృష్ణవేణి గాభరాగా చూసింది.

"భయం లేదమ్మా. తోటలో పిల్లలు ఆడుకోడానికి సామగ్రి అంతా ఉంది. పేషంట్స్ తో వస్తుంటారు కదా.. అన్ని ఏర్పాట్లు చేశాం. ఆ అబ్బాయిక్కూడా అలవాటే, పిల్లల్ని చూసుకోడం."

కృష్ణవేణి ఆదుర్దాని ముచ్చటగా గమనించింది సులోచన.

వంటమ్మాయి వచ్చి అందరికీ టీ ఇచ్చింది. వేడి వేడి టీ తాగుతూనే అందరికీ ఉత్సాహం వచ్చింది.

"ఇప్పుడు చెప్పండి. ఏం చెయ్యదలుచుకున్నారో."

సాంబడు డాక్టరమ్మని ఏ భావం లేకుండా చూశాడు. అనేక మంది మనస్తత్వాలు సంవత్సరాల తరబడి పరిశీలించిన సులోచనకి అతడి పరిస్థితి అర్ధమై పోయింది. అమ్మ అన్నీ చెప్పింది కదా.. మళ్ళీ నన్నడగటమెందుకుటా..

"నిజమే! మీ అమ్మ అన్నీ చెప్పింది. కానీ నీ నోటంట తెలుసు కుందామని. నువ్వు అమ్మ కంటే ఎక్కువ చదువుకున్నావు. జీవితం మీద ఒక స్పష్టత వచ్చుండాలి. అదే, ఏమిటో అని."

గతుక్కుమన్నాడు సాంబడు. పెద్దోరితో జాగ్రత్తగా ఉండాలి.

"అదే డాక్టర్ గారూ! అమ్మ కొత్త జీవితం ఆరంభించ మంటా ఉంది. నాకేమో.. ఎంత వరకూ నిలబడ గలమా అని డొటేస్తాంది. కష్ట పడ్డానికేం భయం లేదనుకోండి. అందరూ ఒక గూటి దగ్గరుంటే అదో నిశ్చింత."

సులోచనకి అర్ధమయింది. ఇతగాడికి వెంకటలక్ష్మి తెలివి తేటలొచ్చాయి. కానీ.. కొత్త ప్రయోగాలు చేసే ధైర్యం లేదు. ప్రోత్సాహం ఇస్తే పైకొస్తాడు. కుఱాడు కూడా చక్కగా ఉన్నాడు. మంచి కళైన మొహం. ఇన్ని ఎదురు దెబ్బలు తిన్నా మొహంలో ప్రసన్నత పోలేదు. నవ్వుతూ ఉన్నాడు. కొద్దిగా ముదుచుకున్న కను బొమ్మల్ని చూసి అనుకోవాలి.. జీవితం అంత తిన్నగా నడవట్లేదని.

సాంబడు వేసుకున్న తెల్లని బట్టలు అతనికొక వెలుగు నిచ్చాయి.

"ఏదైనా ప్రయత్నం చేస్తేనే కద ఫలితం తెలిసేది. పక్షి రెక్కలొచ్చాక కష్టపడి ఎగరటం నేర్చుకుంటేనే ఆకాశం హద్దులెక్కడా అని చూడ గలుగుతుంది. తన ఆహారాన్ని తను సంపాదించుకోగలుగుతుంది. అందుకే తల్లి పక్షి సమయం వచ్చి నప్పుడు పిల్లల్ని గూట్లోంచి కిందికి తోసేస్తుంది. అవి రెక్కలు అల్లల్లాడించు కుంటూ ఎగిరి పోతాయి. మీ అమ్మ అదే పని చెయ్యాలనుకుంటోంది.. మీరు బాగా ఎదగడానికి.. " సులోచన పావుగంట సేపు, వాళ్ళందరికీ జీవితం మీద ఆశ కల్పించడానికి ప్రయత్నించింది.

సాంబడినీ, కృష్ణవేణినీ ఏమి చెయ్యమందామనుకుంటోదో చెప్పింది.

"అట్టనే చేద్దామమ్మా! సాంబ ఇంటర్లో సైన్సే తీసుకున్నాడు. నాక్కూడా టెంత్ లో సైన్సంటే ఇష్టం ఉండేది. కానీ ఏం చేద్దామన్నా డబ్బుల్లేవని యెనకాడతన్నాం." కృష్ణవేణి సన్నగా అంది. ఒక సమయంలో మగవాళ్ళు వెనకాడుతుంటే ఆడవాళ్ళు పగ్గాలు తీసుకుంటేనే జీవన రథం నడుస్తుంది.

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments